

ŘEMESLA 19. 01. 2017

Řezbářské techniky a základní nářadí pro řezbářství

Ať už se chcete věnovat jakékoliv řezbářské technice, bez základního nářadí se neobejdete. Kromě dlát různých tvarů a rozměrů, o kterých se budeme...

Řezbářství je umělecké řemeslo, které má v našich končinách mnohaletou tradici. Dřevo je poddajný materiál, ze kterého lze s velkou dávkou zručnosti a fantazie vykouzlit neskutečné výtvoř. Obliba řezbářství je na vzestupu, na trhu jsou k dispozici také řezbářské kurzy, během kterých se účastníci naučí základní řezbářské techniky a pokusí se o vlastní výtvoř. Stejně tak i hotová díla dřevorezby jsou na uměleckém poli vysoce ceněná. Jaké nástroje jsou pro dřevorezbu důležité? A jaké existují řezbářské techniky?

Dřevorezba - základní nářadí

Ať už se chcete věnovat jakékoliv **řezbářské technice**, bez základního nářadí se neobejdete. Kromě dlát různých tvarů a rozměrů, o kterých se budeme zmiňovat za chvíli, budete pro **dřevorezbu** potřebovat pily a pilky, nožíky, hoblíky, vrtáky, ale také speciální nářadí jako je vlašťovka či poříz.

Pro návrh a nákres budoucího výtvoř se používají také nejrůznější druhy měřidel a metrů. Chystáte-li se navštívit nějaký **kurz dřevorezby**, vždy se předem informujte, zda a jaké vybavení budete potřebovat. Obvykle se vyžaduje minimálně vlastnění základních typů dlát a nožíků.

Dláta a jejich výběr

Dláta jsou pro každého řezbáře nepostradatelným pomocníkem. **Řezbářské řemeslo** se bez použití speciálních řezbářských dlát zpravidla neobejde. Na trhu je k dispozici velké množství dlát různých tvarů a velikostí, při výběru je ale třeba vyhnout se těm nejlacinějším. Rychle se ztupí a nemají dlouhou životnost.

Pořízení dlát je třeba vnímat jako **investici do budoucna**, pokud to s řezbářským řemeslem myslíte vážně, výběr nepodceňujte. Cena jednoho kvalitního řezbářského dláta začíná na ceně kolem 500 korun. A **jaké dláto vybrat?** To už závisí na tom, jaké řezbářské technice se budete chtít věnovat, od toho se bude odvíjet jejich šíře a tvar profilu.

Pokud vám půjde především o detaily, úzká dláta budou nezbytností, širší dláta zase zajistí výraznější strukturu. Pokud však s řezbářstvím teprve začínáte, pořídte si **kvalitní dláto o šířce kolem jednoho centimetru**, brzy zjistíte, jaké nároky na pořízení dalšího vybavení vámi zvolená řezbářská technika klade.

Řezbářské řemeslo a ideální dřevo

V rámci **řezbářství** se používají různé druhy dřeva. Tradičním a hojně používaným typem je **dřevo lipové**, které se vyznačuje ideální pevností a tvrdostí, tj. není ani příliš měkké, ani tvrdé. V řezbářství se používají nejčastěji kruhovitě pórovité typy dřeva, kromě zmíněné lípy pak **ořech nebo bříza**.

Pro svou tvrdost jsou obtížně zpracovatelné dřeviny listnaté, jako např. akát či dub. V tradičním lidovém řezbářském řemesle se pak používalo a používá **dřevo z jehličnanů**, protože bylo místními řezbáři nejdostupnější.

Řezbářství - figurální řezba

Základní řezbářskou technikou je figurální řezba, u které dochází k **modelování různě velkých postav**. Pracovní postup se liší v závislosti na tom, jak velká figura má být vymodelována.

Pokud jde o větší a masivnější postavy typu sochy, sloupu či totemu, základní obrysy se obvykle vyřezávají **pomocí motorové pily**. Jde-li o menší figury, používají se klasické ruční či elektrické pily. Hrubé řezání probíhá na základě měření podle nákresu a náčrtu.

Po vyřezání hrubého tvaru se dřevo opracovává pomocí řezbářských dlát či soustruhu. Pro vytvoření detailů pracují **řezbáři** s úzkými dláty, a to rovnými i profilovými. Touto technikou se zpracovávají i drobné figury, které jsou třeba součástí mnohých vyřezávaných betlémů. **Dřevorezba** malých postav se provádí přímo v ruce. Řez je prováděn rovně či šikmo.

Řezbářství - reliéfní řezba

U tzv. reliéfní řezby dochází k **vydlabání různě hlubokých vrubů** pomocí profilových dlát. Obecně lze reliéfní řezbu rozdělit na dva typy podle reliéfu - na **plochý a zapuštěný**. U plochého reliéfu se vyrývá okolí a pozadí hlavních motivů, ve výsledku pak hlavní motivy působí plasticky a vystupují do popředí. U plochého typu reliéfu se naopak vyřezává hlavní motiv, který je poté jakoby zapuštěný.

Řezbářství - vrubořezová technika

Konkrétním typem výše zmíněné reliéfní řezby je vrubořez. Vrubořezová technika se nejčastěji využívá při výrobě nejrůznějších dekorativních dřevěných předmětů do domácnosti. **Řezbářské techniky** tohoto typu jsou založeny na vydlabávání a vyřezávání ozdobných motivů, které jsou na dřevo nejprve předkresleny. Nejčastěji se vyrývají různé geometrické tvary, hvězdy, vločky apod. Jde o starobylou techniku, která je i v rámci dnešního řemesla **vysoce ceněná**.

Řezbářské techniky zdobení

V oblasti **uměleckého řezbářství** i řemeslné výroby se kromě výše uvedených základních řezbářských technik využívají i nejrůznější **metody zdobení**. Kromě samotného rytí a vyřezávání se mohou objekty zdobit i jiným materiálem či různými druhy dřeva.

Intarzie

Metoda zdobení, u kterého se skládají a lepí dýhy různých barev, struktur a odstínů. Aby zdobení vyniklo, používají se **kontrastní odstíny dřív**. Touto metodou lze vytvořit samostatné umělecké díly nebo dekoraci pro kus nábytku či vyřezávaný předmět.

Inkustrace

I zde dochází ke vkládání po podkladové desky, dochází ovšem ke kombinaci různých materiálů. V **řezbářství** lze zdobit drahými kameny, ale také kovem. V oblasti řezbářství se můžete setkat s tzv. chebskou technikou, která je příznačná právě pro kombinace vyřezávání a vkládání předmětů.

Tauzování

Do vyřezaných rýh se zatloukají kovové či cínové dráty, zatloukání musí být důkladné, aby došlo k vytvoření jednolitého, rovného povrchu na zdobeném objektu.

Vylévání kovem

Po provedení dřevořezby lze konkrétní místa **vyplnit kovem**, nejčastěji cínem, a vytvořit tak novou strukturu a barevné odlišení.

Prořezávání

Řezbářská řemeslná technika, u které se u relativně tenkého objektu prořezávají tvary skrz celý materiál.

Kurzy řezbářství vám prozradí víc

Uvedli jsme si **základní řezbářské techniky** a **techniky zdobení**, se kterými se v tomto řemesle i umělecké sféře můžete nejčastěji setkat. Zevrubně jsme také uvedli problematiku řezbářského vybavení a nářadí.

Pokud se rozhodnete dřevořezbě a řezbářství blíže věnovat, doporučujeme navštívit začátečnické **kurzy řezbářství**, kde se dozvíte podrobnější informace jak o jednotlivých technikách, tak o nářadí a postupech výběru dřeva, vysychání a následného konzervování a finální úpravy.